Konferencja naukowa „Łódzkie drogi do niepodległości 1905–1918” – Łódź, 25–26 października 2018

Dr Joanna Żelazko, koordynatorka konferencji, dr Sebastian Pilarski, naczelnik OBBH IPN w Łodzi

25-26 października 2018 r. Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi zorganizował w hotelu Novotel w Łodzi ogólnopolską konferencję naukową „Łódzkie drogi do niepodległości 1905–1918”.

Kluczowymi zagadnieniami poruszanymi w trakcie obrad były Bitwa Łódzka 1914 r., wkład Legionów i uczestniczących w nich łodzian w walkę o niepodległość, przejmowanie władzy w kraju i Łodzi w 1918 r. oraz sytuacja społeczna i gospodarcza w Łodzi i regionie po odzyskaniu niepodległości.

Wśród poruszonych zagadnień znalazły się również odniesienia do sytuacji na ziemiach polskich przed 1914 r., rewolucji 1905 r., a także rozwoju kultury i nauki w Łodzi i regionie po 1918 r.

***

Stulecie odrodzenia Rzeczpospolitej to doskonała okazja do spotkania naukowego poświęconego prezentacji i analizie wydarzeń w Łodzi oraz regionie, jakie miały miejsce w ważnym dla kształtowania się polskiej państwowości okresie.

Rozejm zawarty 11 listopada 1918 r. we francuskim Compiègne między państwami Ententy a Cesarstwem Niemieckim zakończył działania zbrojne na frontach I wojny światowej. Polacy, którzy od 123 lat walczyli o niepodległość ojczyzny, mogli wykorzystać konflikt między zaborcami, będącymi w dwóch przeciwnych koalicjach, a także pozytywny stosunek USA do odtworzenia niepodległego państwa polskiego i rozpocząć odbudowę struktur państwa.

Data 11 listopada 1918 r., kiedy to – jeden z czterech polskich ośrodków władzy – Rada Regencyjna oddała Józefowi Piłsudskiemu naczelne dowództwo nad wojskiem polskim, została przyjęta, jako dzień odzyskania przez Polskę niepodległości. Wprawdzie był to dopiero początek dłuższego procesu, ale entuzjazm i radość jaką dawało rozbrajanie wojska zaborców i polskie barwy widziane na ulicach, niosły nadzieję na znalezienie porozumienia. Nie osiągnął go pierwszy, utworzony 17 listopada 1918 r., tymczasowy rząd odrodzonej Rzeczpospolitej, na którego czele stanął socjalista i były legionista Jędrzej Moraczewski. Sukcesy, również na arenie międzynarodowej, odnotował dopiero rząd kierowany przez Ignacego Paderewskiego.

Mimo iż 11 listopada 1918 r. rozpoczynał, wymagający wysiłku, okres konsolidacji gospodarczej, politycznej i kulturalnej kraju, a walka o ostateczny kształt granic trwała jeszcze do 1921 r., to w 1918 r. Polska wróciła na mapę Europy.

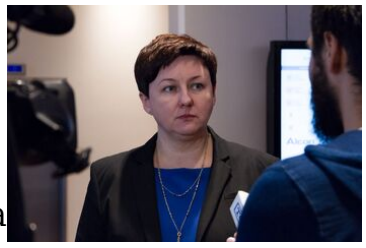

Konferencja realizowana jest w ramach Oddziałowego Projektu Badawczego Instytutu Pamięci Narodowej „Łódź i region łódzki na tle

historii Polski 1914/1918–1989”. Wygłoszone referaty – w formie poszerzonej – zostaną opublikowane w formie tomu studiów.

***

Program:

25 października 2018 r.

9.30–9.50 – rozpoczęcie konferencji

9.50–10.30

Prof. dr hab. Włodzimierz Suleja (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), *Polskie drogi do Niepodległej*.

10.30–10.50 – przerwa

10.50–12.30

Dr hab., prof. UŁ Krzysztof Paweł Woźniak (Uniwersytet Łódzki)*, Łódzcy Niemcy, Żydzi i Rosjanie wobec polskich dążeń niepodległościowych w latach 1914–1918.*

Dr hab., prof. UŁ Jolanta Daszyńska (Uniwersytet Łódzki), *Bitwa Łódzka jako otworzenie drogi do niepodległości.*

Dr Tadeusz Zbigniew Bogalecki (Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi), *Działalność komisariatów Polskiej Organizacji Narodowej i komend Wojska Polskiego w regionie łódzkim w październiku i listopadzie 1914 r.*

Dr Kamil Śmiechowski (Uniwersytet Łódzki), *Łódzkie preludium niepodległości. Zmiana świadomościowa w myśleniu o mieście w latach 1905–1914 jako podwalina rozwoju funkcji metropolitalnych miasta w Odrodzonej Polsce.*

Dyskusja

12.30–14.00 – przerwa

14.00–16.00

Mgr Dariusz Nowiński (Towarzystwo „Strzelec”), *Łódzcy harcerze w drodze do Niepodległej.*

Uczestników drugiego dnia konferencji wita dr Dariusz Rogut, dyrektor Oddziału IPN w Łodzi

Mgr Mieczysław Góra (Łódź), *Poszukiwania mogił żołnierzy Legionów Polskich, poległych w Kostiuchnówce, Kuklach i Jabłonce na Wołyniu w latach 1915-1916.*

Mgr Tomasz Roguski (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), *Julian Grobelny „Trojan” – od łódzkiej POW do „Żegoty”.*

Dr Aneta Stawiszyńska (Łódź), *Życie codzienne żołnierzy niemieckich stacjonujących w Łodzi w czasie I wojny światowej.*

Dyskusja i podsumowanie

26 października 2018 r.

9.30–11.00

Dr Małgorzata Łapa (Uniwersytet Łódzki), *Trudna niepodległość – sytuacja gospodarcza w Łodzi w latach 1914–1921.*

Dr hab., prof. UŁ Przemysław Waingertner (Uniwersytet Łódzki), *W cieniu śmierci Prezydenta – rzecz o Antonim Kamieńskim.*

Dr Kamil Piskała (Uniwersytet Łódzki), *Municypalny socjalizm? Polscy socjaliści i łódzki samorząd w pierwszych latach niepodległości.*

Dyskusja

11.00–11.15 – przerwa

11.15–12.40

Dr hab. Janusz Wróbel (Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi), *Początki samorządu w miastach regionu łódzkiego.*

Dr Piotr Kilańczyk (Zelów), *Życie mieszkańców Łodzi i regionu w świetle druków ulotnych z 1918 r.*

Dr Andrzej Stanisław Wróbel (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim), *Władze miasta Tomaszowa Mazowieckiego w latach 1914–1921 wobec sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście.*

Dyskusja

12.40–13.00 – przerwa

13.00–14.30

Dr Przemysław Piotr Damski (Akademia Finansów i Biznesu Vistula Warszawa), *Obraz rewolucji 1905 r. w świetle amerykańskiej prasy i korespondencji dyplomatycznej ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń łódzkich.*

Mgr Rafał Mieczkowski (Toruń), *Pierwszy etap Wielkiej Wojny na ziemiach polskich w obiektywie fotografii. Zarys problematyki.*

Dr Mariusz Kolmasiak (Muzeum Łazienki Królewskie), *Niepodległościowa działalność Józefa Piłsudskiego w świetle przedwojennej ekspozycji muzealnej w jego łódzkim mieszkaniu przy ul. Wschodniej.*

Dyskusja i posumowanie konferencji

foto: Przemysław Brzeziński

Ulica Piotrkowska 3 maja 1916 r., fot. NAC

Pliki do pobrania

Zaproszenie (pdf, 2.22 MB)
List Marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego skierowany do uczestników konferencji (pdf, 177.95 KB)